

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 20.12.2012
Kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Viite: LAPELY, lausuntopyyntö, 12.11.2012, Dnro: LAPELY/338/07.00/2010

LAUSUNTO TORNIO-MUONIONJOEN VESISTÖTARKKAILUSUUNNITELMASTA VUOSILLE 2013-2018

Tornio-Muoniojoen yhteistarkkailun suunnitelma vuosille 2013-2018 jatkaa vuonna 2003 aloitettua Tornio-Muoniojoen vesistöalueen Suomen puoleisen osan vesistötarkkailua. Vedenlaatua on seurattu jo aiemminkin eri tavoin yhteistarkkailulla. Viimeisimmässä tarkkailuohjelmassa 2007-2012 tarkkailuihin lisättiin biologista seuranta. Yhteistarkkailussa on mukana 13 jätevedenpuhdistamo, yksi teollisuuslaitos ja yksi kalankasvatuslaitos. Kaatopaikkojen ja turvetuotantoalueiden tarkkailu ei kuulu yhteistarkkailun piiriin.

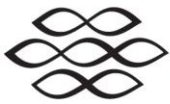
Alueen kuormitusta on kuvattu suunnitelmassa piste- ja hajakuormituksen osalta. Pistekuormitus on laskettu vuonna 2011 yhteistarkkailussa mukana olevien laitosten tiedoista. Hajakuormitusta on arvioitu mm. Tornionjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tietojen perusteella.

Tarkkailusuunnitelman kuormitustarkastelu koskee lähtökohdiltaan vain suomalaisia puhdistamoja. Näin ollen kokonaiskuva jokivesistön kokonaiskuormituksesta jää vaillinaiseksi. Suunnitelmassa käytetään termiä ”kokonaiskuormitus” (mm. taulukko 3), mikä siis ei sisällä Ruotsin puolelta tulevaa kuormitusta vesistöön. Ruotsin puoleisten jätevedenpuhdistamojen puhdistus- ja kuormitustasot poikkeavat jonkin verran Suomen puolen puhdistamoiden tasoista.

Tarkastelun kattavuuden ja laadun, sekä koko jokivesistön tilan kannalta pistekuormittajien vesistökuormitus, ml. sen suhde hajakuormitukseen tulisi rajajokikomission näkemyksen mukaan jatkossa tarkastella molemmin puolin vesistöä, yhdessä Ruotsin puolen kanssa.

Rajajokikomissio esittää, että tarkkailusuunnitelmaan täydennetään lisäämällä siihen Ruotsin puoleiset pistekuormittajat, esim. karttaesityksenä. Joen kuormituksen tarkastelu kokonaisuutena voisi mahdollistaa jatkossa Suomen ja Ruotsin vesistötarkkailusuunnitelmien paremman yhteensovittamisen Tornio-Muoniojoen vesistöalueella. Vesistötarkkailu tuottaisi tällöin kokonaisvaltaista tietoa jokivesistöstä molemmille rajavaltioille.

Suunnitelman sivulla 14 on linkki Ruotsin puoleisiin Tornio- ja Kalixjokien tarkkailupisteiden vedenlaatutietoon (ko. tarkkailun suorittaa Torne- & Kalixälvars

vattenvårdsförbund). Nämä Tornionjoen tarkkailupisteet Ruotsin puolella olisi hyvä listata ja esittää myös kartalla tarkkailusuunnitelmassa, havainnollisesti yhdessä Suomen puolen pisteiden kanssa. Pisteiden koordinaatit löytyvät mainitusta vedenlaatutietokannasta.

Muutospainetta tarkkailusuunnitelmaan (suunnitelmassa s. 27 otsikoitu *Ohjelman* muutokset) voivat suunnitelmakaudella 2013-18 tuoda mm. ympäristölliset tai ympäristöterveydelliset muutokset, ml. muutokset sääilmiöissä sekä suunnitellut merkittävät hankkeet, jotka todennäköisesti toteutuessaan voivat vaikuttaa vesistön tilaan. Tiedossa olevien, vesistöalueella voimakkaasti vaikuttavien kaivostoimintojen lisäys jatkossa on tarpeen ottaa ennakoivasti huomioon myös yhteistarkkailusuunnitelman ja tarkkailuun osallistuvien tahojen suhteen.

Vesistö tarkkailun lopullisiin *raportteihin* olisi vesistö tarkkailun laajemman yhteensovittamisen näkökulmasta tarpeen saada mukaan ruotsinkielinen tiivistelmä keskeisistä havaintojakson huomioista, muutoksista tai trendeistä, jokivesistön Ruotsin puolen viranomaisten ja asukkaiden käyttöön.

Rajajokikomissio esittää lisäksi, että vesistö tarkkailun raportoinnin vuosien 2014 ja 2017 palautepalaveriin kutsutaan myös rajajokikomission edustajat (suunnitelmassa s. 27 palautepalaverin osallistujat).

Matti Hepola
Puheenjohtaja

Johan Antti
varapuheenjohtaja

Virve Sallialmi
Sihteeri